

Artikel van de maand – Juli 2014

Zendingsaspecten in het evangelie – Johannes (3)

Door Dr. Steef van 't Slot

Wat gebeurde er tijdens Jezus' ontmoeting met de Samaritaanse vrouw? *Eerst* overwon Hij de *culturele* en de *geslachtsbarrière* (Samaritaan/Jood, man/vrouw).¹ *Toen* creëerde Hij een opening door haar nieuwsgierigheid te wekken.² Voorzichtig brengt ze Zijn identiteit ter sprake: 'Bent U groter dan onze vader Jakob...?'³ – een vraag die Hij pas later beantwoordt door kundig gebruik te maken van de openbaring die de vrouw al had over wanneer de Messias komt.⁴ De *volgende* barrière die Jezus nam was die van het *sociale dilemma* van de vrouw, toen Hij haar zei 'haal je man'.⁵ Hij zag haar eerlijkheid; ze probeerde de lelijke feiten niet te verbergen. De vrouw, beschaamd nu, verstopte zich snel achter de *volgende barrière*, een *godsdienstige*.⁶ Jezus trapt er niet in. Hij 'respecteert haar religieuze gevoelens' *niet* en zegt onomwonden dat 'wij Joden het bij het rechte eind hebben en jullie Samaritanen ernaast zitten omdat redding uit de Joden is'.⁷ Over interreligieuze dialoog gesproken...

Toch spreekt Hij over de nabije toekomst wanneer beide aanbiddingsvormen, joodse *en* samaritaanse, tenietgedaan zullen worden om een nieuwe vorm te introduceren.⁸ Deze uitspraak onderscheidt zich door messiaanse Zelf-openbaring.⁹ Samenvattend: Jezus opent het gesprek, overstijgt barrières van cultuur en geslacht, sociale status en godsdienst, en openbaart tenslotte Zijn identiteit nadat Hij oprechte openheid ontdekte.¹⁰

Dan volgt een interessante tussenfase. De vrouw, plotseling onzeker door alle mannen die opdaagden,¹¹ gaat terug naar het dorp voor haar eerste evangelistische actie, en leidt haar dorpsgenoten tot Christus.¹² Toen de discipelen terugkwamen waren ze verbaasd dat Jezus de oude en geaccepteerde culturele normen overtrad en ook dat Hij niet wilde eten; ze durfden zelfs geen 'wat & waarom' vragen te stellen.¹³ Ze hadden nog niet leren denken in termen van zending- en evangelisatieacties voor verloren zielen, en daarom leerde Jezus hen lessen over rijpe oogsten, zaaiers en maaiers – een realiteit die bijna onmiddellijk zichtbaar werd.¹⁴ In deze paragraaf zien we hoe Jezus' E-2 evangelisatie – zoals het behoort – omzet naar E-1: de vrouw beëvangelseerde nu haar eigen gemeenschap. Bovendien bouwden de dorpingen hun geloof *direct* op Jezus, niet op Hem *via de evangelist*.

¹ Joh. 4:7,9

² 4:10

³ 4:12

⁴ 4:26,25; in vers 26 zegt Jezus in feite IK BEN

⁵ 4:16-18

⁶ 4:19,20

⁷ 4:21,22

⁸ 4:21 'noch', 23,24

⁹ 4:25,26

¹⁰ Dit is een model van E-2 evangelisatie, interculturele evangelie communicatie naar mensen van een verwante maar enigszins verschillende cultuur, taal en/of geloof. S. van 't Slot, *World Evangelisation – That All May Hear*, (2000/2005/2012):59,60

¹¹ 4:27,28

¹² 4:39-42

¹³ 4:27,31-34

¹⁴ 4:35-42

De Samaritanen, die een duidelijke geestelijke honger vertoonden, drongen erop aan dat Hij zou blijven – en dat deed Hij nog twee dagen, wat een grotere geestelijke oogst opleverde. De mensen begrepen dat Hij de Redder van de wereld was. Wat vormt dit verhaal een contrast met dat van het Gadareense dorp dat Jezus vroeg te vertrekken,¹⁵ wat Hij deed, waarna er geen bericht meer bekend is dat *zij* Hem ooit leerden kennen als hun Redder.

In het laatste hoofdstuk lijkt wereldzending aan een dun draadje te bungelen. Het initiatief van Petrus en zes andere discipelen om te gaan vissen had een veel definitiever karakter dan de Nederlandse tekst laat zien. Griekse tekst, grammatica en syntax suggereren een definitief eind van hun vorige afspraken.¹⁶ Petrus voelde zich na zijn verraad onwaardig om de bediening voort te zetten. Door het gebod te overtreden visser van mensen te worden¹⁷ nam hij in feite ontslag. Vandaar Jezus' vraag 'heb je Mij meer lief dan dezen?' verwijzend naar de vis-business als in contrast met Koninkrijkszaken. Hadden de anderen hun visie ook verloren?

Jezus voert dan een vijfstappenplan uit om Zijn weggelopen apostelgroep terug te brengen. Zijn *eerste* stap was dat ze niets vingen, een God-ontworpen herinnering aan een eerdere gelegenheid.¹⁸ Ook *nu* volgde een grote vangst.¹⁹ De *derde* stap was een houtskoolvuur op het strand, dat Petrus herinnerde aan zijn verraad toen hij zich warmde bij een ander vuur.²⁰ De *vierde* stap was de pijnlijkste, toen Jezus Petrus driemaal vroeg naar zijn liefde voor Hem.²¹ *Tenslotte*, verwijzend naar Petrus' latere geestelijke volwassenheid waarbij hij zijn leven voor Christus zou geven,²² beloofde Jezus hem een ultiem succes aan het eind van zijn leven, dat de pijn van zijn falen verzachtte. Toen Petrus terug was in de bediening ('voed Mijn lammeren, weid Mijn schapen') kwamen ook de anderen terug. Wereldzending was gered.

¹⁵ Luk. 8:37

¹⁶ Wuest, *Great Truths to live by from the Greek New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, Mich. 1952:115-131

¹⁷ Luk. 15:10

¹⁸ 5:5

¹⁹ 5:6,7; Joh. 21:6

²⁰ 21:9; 18:18

²¹ 21:15-17

²² 21:18,19